

Stortingets finanskomité

Dato:

12.10.2026

Høringssvar til kap. fordelt finanskomiteen i Statsbudsjettet 2027

NHO Reiseliv takker for muligheten til å gi våre kommentarer til neste års statsbudsjett. Vi er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 800 medlemsbedrifter. Vi er tilknyttet NHO som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, slik at man legger best mulig til rette for økt lønnsomhet og sunn vekst for våre medlemmer.

De viktigste punktene for NHO Reiseliv i neste års budsjett er

- Gjennomfør betydelige reduksjoner i formuesskatten til fordel for norsk eier- og gründerskap
- Reiselivet har en svært lav driftsmargin sammenliknet med næringslivet generelt. Økte skatter, avgifter og gebyrer vil svekke vår konkurranseevne
- Et ytterligere økt skille mellom merverdiavgiften på mat i butikk vs. servering vil være svært uheldig for serveringsbransjen og forskyve etterspørselen bort fra serveringsstedene, som allerede opererer med svært lave marginer
- Hold alkoholavgiftene på nivået for 2026 også i 2027

Formuesskatt (kap. 4 Prop 1 LS skatter og avgifter)

Det er et flertall av partier på Stortinget som har fjerning eller reduksjon av formuesskatten i sitt gjeldende partiprogram (Sp, V, Krf, H og Frp). Velgerne har stemt frem partier som ønsker lavere skatt på norsk eierskap. Dette bør resultere i en lavere beskatning på norsk eierskap, som utgjør viktige sysselsettere og hjørnesteinsbedrifter i hele landet. Lettelsene i formuesskatten for budsjettet for 2027 er så ubetydelige at de ikke er til hjelp for norske bedriftseiere.

NHO Reiselivs primære standpunkt er at formuesskatten på arbeidende kapital, en skatt rett på bunnlinjen, må reduseres og aller helst fjernes helt. Selv om internasjonal konkurranse og impulser helt klart gjør oss bedre, trenger norske myndigheter også å sørge for norske reiselivseiere som har nærhet og identitet til hva de skal selge. Norske eiere flytter fra landet på grunn av eierbeskatningen. Norske hotell sitter imidlertid fast i bakken. De kan ikke flyttes. Fra våre medlemmer hører vi nå at de vurderer å selge sine hotell til utenlandske oppkjøpere, og at neste generasjon vegrer seg for å ta over driften fordi det norske skatte- og avgiftsnivået oppleves som demotiverende.

SSB bekreftet nylig at det politiske målet til regjeringen Støre om økt progressivitet og omfordeling blitt innfridd, men at de generelle «skattelettelsene på vanlige inntekter» på makronivå er mer enn spist opp av innstramminger i formues- og eierbeskatningen, slik at befolkningen under ett betaler mer i skatt enn i 2021. Dette gjelder i særdeleshet norske hotelleiere, som har stor formue i næringseiendom, men ellers normal inntekt.

For en norsk hotelleier med en 7-800.000 i lønn er realiteten at en symbolsk skattelettelse på noen få tusenlapper overskygges av en seksifret formuesskatteregning på hotellets faste eiendom og driftsmidler. Fordi denne skatten tvinger frem utbytteuttak i en bransje kjennetegnet av lave driftsmarginer, der kraftig kostnadsvekst på lønn, energi, renter og råvarer utfordrer den underliggende lønnsomheten til tross for god topplinjeomsetning. På denne måten svekkes både eierens privatøkonomi og hotellets finansielle robusthet samtidig.

Forskerne Mæland og Karin Thorburn fra NHH har også bekreftet at for gründere og familieeide selskaper som har det meste av formuen i egne selskaper, må betalingen av formuesskatten tas fra selskapene. Resultatet er at norskeide selskaper vokser saktere og blir mindre lønnsomme enn konkurrenter med utenlandske eiere.

Stortingsflertallet som har programfestet at formuesskatten skal ned, må ta ansvar og sørge for et skattesystem som ikke straffer norsk eierskap.

Merverdiavgift på overnatting og transport (Kapittel 9 Prop 1 LS skatter og avgifter)

Det er godt dokumentert at reiselivets driftsmargin er godt under hva som er gjennomsnittet for norsk næringsliv. Siste beregning fra Menon på oppdrag fra NHO Reiseliv oktober 2025 viser en gjennomsnittlig driftsmargin i overnattingsbransjen på 4 %, med betydelige regionale forskjeller. Den relativt sett lave lønnsomheten innenfor overnattingsbransjen skyldes blant annet sterk priskonkurranse i det globale reiselivsmarkedet, at næringen er arbeidsintensiv og at mange bedrifter har store sesongvariasjoner der inntjeningen i hovedsak skjer i hovedsesongen, mens de faste kostnadene løper gjennom hele året.

I Statsbudsjettet for 2027 kan vi lese at gjennomsnittsbelegg utenom høysesong (juni, juli og august) er 49 %. Altså står annenhver hotellseng tom 9 måneder i året.

Norge ligger allerede i europatoppen på merverdiavgift (MVA) på overnatting med 12 prosent, og kun to land er høyere enn oss. NHO Reiseliv advarer mot at denne økes de kommende årene. En MVA-økning vil dramatisk forverre rammebetingelsene til en samlet norsk reiselivsnæring og drastisk svekke Norges konkurranseevne mot utlandet. Næringen advarer derfor også sterkt mot skattekommisjonens forslag i NOU 2026:9 om å øke denne satsen fra 12 til 15 %.

Skattekommisjonen begrunner forslaget om å heve lav sats fra 12 til 15 prosent med administrative besparelser og forenkling. For reiselivsnæringen fremstår denne påståtte forenklingsgevinsten derimot

ikke slik. Argumentasjonen oppleves heller som om forslagstillerne skyver forenkling foran seg som en skjult begrunnelse for å øke reiselivsnæringens avgifter. De administrative kostnadene i dag er nærmest ikke-eksisterende for de som blir særlig rammet av dette forslaget.

En MVA-økning vil også øke prisene på transport i Norge, og svekker dermed tilgjengeligheten til det norske reiselivsproduktet. En MVA-økning øker i tillegg den totale prisen på reiselivstjenester i Norge, og øker dermed insentivet for nordmenn til å feriere i utlandet. Det vil svekke kundegrunnlaget til norsk reiseliv, ramme driftsmarginen og med stor sikkerhet føre til nedleggelser og redusert sysselsetting i reiselivsbransjen i hele Norge.

Bedre vilkår for serveringsnæringen – fryste alkoholavgifter & redusert merverdiavgift (Kapittel 9 og 10).

Serveringsbransjen er en sentral del av norsk næringsliv og reiseliv, med 29 milliarder kroner i verdiskaping i 2023. Den skaper arbeidsplasser, bygger lokalsamfunn og setter Norge på kartet. Samtidig er driftsmarginen i serveringsbransjen svært lav, siste tall er 3 %. I stedet for å øke alkoholavgiftene med en indeksregulering, burde Regjeringen ha frosset avgiftene på alkohol på nivået for 2026.

Restaurant- og utelivsbransjen er i dag en av de mest regulerte næringene og har også den høyest mva. i Europa med 25 %. De siste års prisstigning har rammet bransjen hardt. Våre medlemsundersøkelser viser at ca 70 % av våre medlemmer har økte kostnader som den klart største utfordringen. Det normale nivået var rundt 30-40 %.

Regjeringen burde også harmonisert satsene på mva. gjennom å innføre lik moms på servering av mat uansett om den serveres som sitt ned og ta med. Næringsmidler må behandles likt når det gjelder mva., uavhengig av restaurantens eller serveringsstedets innretning. Det vil sikre like konkurransevilkår for aktører innen matsalg, og samtidig forenkle avgiftssystemet for både næringsliv og forbruker.

NHO Reiseliv vil samtidig også advare mot en ensidig reduksjon av merverdiavgiften på matvarer i dagligvarehandelen slik enkelte har tatt til orde for. Dette vil ytterligere forsterke forskjellbehandlingen som eksisterer i dag mellom butikk og servering. Ved å gjøre dagligvarenes ferdigmat relativt billigere gjennom en 7,5 % eller 10 % sats, forskyves etterspørselen bort fra serveringsstedene. Dette rammer en allerede marginpresset og svært arbeidsintensiv restaurantnæring, med redusert sysselsetting og tap av viktige førstegangsjobber som direkte konsekvens. NHO Reiseliv mener det heller burde vært prioritert å harmonisere matmomsen til en sats på 15 %. Serveringsnæringen er en svært viktig sysselsetter, særlig av unge og folk med lav formalkompetanse, folk vi vet trenger flere veier inn i arbeidslivet. Å gi serveringsbransjen bedre og likere konkurranseforhold ville derfor hatt en svært positiv sysselsettingseffekt. Dette vet vi også har skjedd i de land hvor en tilsvarende reduksjon/harmonisering har blitt gjennomført.

Vennlig hilsen

NHO Reiseliv

[Overskrift]

[Brødtekst]

[Undertittel]

[Brødtekst]

[Underoverskrift]

[Brødtekst]

[Brødtekst]